

підприємством галузі, а для великих компаній – порівняння зі світовим рівнем. Очевидно, що перед початком порівняння організації потрібно провести комплексну самооцінку, яка стане базою для порівняння і, крім того, дозволить виявити сильні і слабкі сторони підприємства.

Отримані в ході порівняння дані можуть (і повинні) стати спонукальним мотивом для розробки програми щодо вдосконалення діяльності підприємства в тих сферах, де було виявлено найбільше відхилення. Така програма може включати в себе розробку рекомендацій щодо підвищення лояльності споживачів, вдосконалення якості обслуговування, розширенню асортименту та ін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воеводіна Н.А. Бенчмаркінг – інструмент розвитку конкурентних переваг / Кулагіна А.В., Логінова Є.Ю., Толберг В.Б. – М.: ЛА «Наукова Книга», 2009. – 117 с.
2. Михайлова Е.А. Бенчмаркінг. – М.: Благовест-В, 2002. – 176 с.
3. Должанський І.З. Управління потенціалом підприємства / [І.З. Должанський, Т.А. Загорна, А.А. Вдалих і др.]. – М.: Фінанси, 2006. – 362 с.
4. Кемп Роберт С. Легальне промислове шпигунство. Бенчмаркінг бізнес-процесів: технології пошуку та впровадження кращих методів роботи ваших конкурентів / Р. С. Кемп. – М.: Баланс-Клуб, 2004. – 395 с.
5. Князев Є.А., Євдокимова Я.Ш. Бенчмаркінг для вузів: навчальний методич. посібник. – М.: Університетська книга, Логос, 2006. – 205 с.
6. Михайлова Е.А. Основи бенчмаркінгу / Е. А. Михайлова. – М.: МАУП, 2002. – 110 с.
7. Рейдер Р. Бенчмаркінг як інструмент визначення стратегії та підвищення прибутку / Р. Рейдер. – М.: РІА Стандарти та якість. – 2008. – 244 с.

*Д. Крицький,
студент V курсу
факультету економіки та менеджменту
Науковий керівник: О. А. Степаненко,
кандидат економічних наук, доцент,
Міжнародний гуманітарний університет*

МОДЕЛІ СУЧАСНОГО ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Структурна перебудова економіки держави та прискорення темпів її зростання значною мірою залежать від досконалості системи управління фінансовими ресурсами на мікроекономічному рівні. Ефективна діяльність суб'єктів господарювання за ринкових умов, передбачає перш за все наявність досконалої інформаційної бази як основи прийняття управлінських рішень. За сучасних умов, інформаційна база фінансового менеджменту, на вітчизняних підприємствах, не є досконалою саме внаслідок того що: по-перше, в основі інформаційного забезпечення покладено дані бухгалтерського обліку з орієнтацією переважно на користувачів інформації які не впливають на управлінські рішення; по-друге, переважно при представленні поточної та оперативної інформації управлінському персоналу відсутня її формалізація й систематизація; по-

третє, невикористання планування, зокрема фінансового є значною перешкодою щодо побудови ефективної діяльності підприємства на перспективу

Управління як діяльність існувало протягом всієї нашої історії. Можна сказати, що управління існувало з того моменту, як у людей виникла потреба у спільній праці. Певна форма управлінської діяльності постала, коли треба було збирати податки, створювати армію, годувати людей, які самі не виробляли харчів. В словнику слово «управляти» означає керувати, направляти діяльність кого-небудь, чого-небудь. Тому, управління – це процес впливу на кого-небудь, або що-небудь. Крім того, слово «управління» поєднують з діяльністю органів влади, керівних органів тощо. Отже, управління можна трактувати як процес впливу, і водночас як систему суб'єктів, що управляють, об'єктів, якими управляють, та управлінських дій.

Управління в економіці – це свідоме спрямування економічних і соціальних процесів для досягнення збалансованості, пропорційності й оптимальності. При цьому визначальними є такі фактори: дія об'єктивних економічних законів; вплив державних, колективних, приватних інтересів та необхідність їх поєднання; потреби суспільства.

Світовий досвід переконує, що в основі успіхів прогресу завжди лежать безпосередні економічні інтереси людини, дисципліна і порядок, чітка система організації та управління процесами капіталотворення, формування фондів нагромадження і споживання. В фінансах управління означає процес впливу на фінансові відносини, фінансові ресурси, їх організацію для реалізації фінансової політики.

Метою фінансового управління є забезпечення необхідними фінансовими ресурсами та підвищення ефективності фінансової діяльності.

Суб'єктом управління фінансами є фінансовий апарат системи органів управління в державі, галузі, на підприємстві, тобто на всіх рівнях.

У практичному плані управління фінансами – це сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу суб'єктів управління на формування і використання фінансових ресурсів. Поняття «управління фінансами» пов'язують з управлінням на рівні держави чи галузі. На рівні підприємств різних організаційних форм та різних форм власності в сучасних умовах використовують поняття «фінансовий менеджмент».

Фінансовий менеджмент – це управління фінансами підприємства, направлене на досягнення його мети за допомогою певних методів. Управління фінансами базується на об'єктивних та суб'єктивних законах суспільного розвитку, на знанні та використанні закономірностей розподілу валового внутрішнього продукту і національного доходу в централізованих і децентралізованих сферах фінансових відносин. До таких законів відносяться: закон вартості; закон попиту і пропозиції; закон циклічності розвитку економіки, закон обмеженості ресурсів, закон економічної рівноваги, закон власності, закон зменшення граничної продуктивності, закон раціональних очікувань тощо. Знання та використання економічних законів забезпечує збереження і розвиток існуючої в даній державі системи суспільних відносин.

Сутність поняття фінансового управління можна трактувати як інструмент реалізації фінансів та фінансової політики, як сукупність методів впливу на ор-

ганізацію і використання фінансових відносин та фінансових ресурсів, як сукупність управлінських структур і фінансового апарату на всіх рівнях управління. Фінансове управління має свою систему функцій, які пропонується визначати у такому складі:

- взаємодія всіх органів управління всіх рівнів;
- створення ефективних організаційних структур управління;
- прогнозування, планування, регулювання фінансових процесів; аналіз фінансових ресурсів і фінансових відносин;
- обґрунтування й прийняття оперативних фінансових рішень;
- контроль за виконанням розроблених планів та прийнятих фінансових рішень.

Для успішного функціонування керування документообігом і швидким витягом потрібної інформації для ухвалення рішення з потоку документації (поза залежністю від її характеристик: фінансова, технічна, нормативно-довідкова чи управлінська) необхідна особлива система керування документами. Ця система повинна вирішувати задачі швидкого і якісного обміну інформацією між відділами і підрозділами підприємства, забезпечувати швидкий доступ вищій управлінській ланки до фінансово-економічної інформації. Усе це збільшує швидкість і якість прийняття рішень у складних економічних ситуаціях. Так само в рамках цієї системи повинні використовуватися програмні продукти, що дозволяють здійснювати планування, аналіз і оптимізацію фінансово-економічної діяльності.

Між керівником і підсистемою планування, аналізу й оптимізації, необхідно установити постійний обмін інформацією, і для останньої підсистеми керівник повинний бути менеджером вичерпного структурованого сховища даних, необхідного для функціонування підсистеми. У підсистемі планування, аналізу й оптимізації роботи повинен бути реалізований вичерпне математичний опис функціонування підприємства з погляду фінансового аналізу, розрахунку прибутку, збитків, ефективності інвестування, що дозволило б використовувати існуюче програмне забезпечення для підвищення якості прийнятих рішень.

Також повинна враховувати наступні параметри зовнішнього середовища:

- Інфляція, податки, курси валют.
- Моделювання поточного фінансового стану підприємства.
- План економічного розвитку підприємства і реалізації управлінського проекту, а також будівельних робіт, закупівлі й установки устаткування.
- Маркетинговий план, структура виробництва і збуту продукції, витрати на персонал.

- Схеми фінансування підприємства;
- Кредити, лізинг, операції з цінними паперами.

Фінансова модель не повинна обмежуватися описом зовнішніх фінансових потоків. Вона повинна дозволяти моделювати внутрішню структуру підприємства:

- розподіл витрат і виробленої продукції між підрозділами,
- звіт про прибутки і збитки для кожного підрозділу,
- звіт про прибутки і збитки для окремих видів діяльності.

Для вибору раціональних варіантів управління підприємством необхідно прогнозувати можливі ситуації, впливати на них, спрямовуючи його господарську діяльність на досягнення поставленої мети. Але оскільки в будь-якому господарському чи технологічному процесі завжди є фінансовий аспект, то впливаючи на фінансову діяльність, можна впливати на функціонування всього підприємства, яке слід розглядати з точки зору системного аналізу. Адже виробництво продукції, ресурсне забезпечення виробничого процесу, вибір технологій, реалізація продукції з урахуванням кон'юнктури ринку, управління фінансово-господарською діяльністю – це взаємопов'язані елементи економіко-виробничої системи.

Етапи моделювання фінансової стратегії підприємства наступні:

1. Опис підприємства як відкритої системи здійснюється з урахуванням впливу на неї факторів макро– і мікросередовища. За підсумками опису підприємства потрібно одержати чітку картину наявних сил і засобів, оцінити їх позитивні і негативні боки, встановити можливості існуючої фінансової структури і напрямку її розвитку. При цьому важливо провести: визначення границь підприємства в різних сферах ринкової економіки; аналіз соціально-економічного (у тому числі і фінансового) потенціалу підприємства; аналіз ринку продуктів у зоні господарювання; визначення позицій (ніші) підприємства.

2. Визначення стратегічних цілей. Важливо урахування різних типів стратегічних цілей, стисло їх можна представити як збереження наявних позицій підприємства на колишніх ринках у нових економічних умовах, збільшення обсягів реалізації продуктів при зміні пропорцій між ними і зміні географії ринків, ріст обсягів реалізації продуктів за рахунок освоєння нових видів при збереженні географії ринків, скорочення обсягів реалізації продуктів за рахунок згортання випуску деяких з них.

3. Розробка різних варіантів фінансової стратегії відповідно до цілей підприємства та врахування аналізу її потенціалу, у підсумку якого повинне здійснитися бажана зміна у фінансовій ситуації підприємства. При формуванні фінансової стратегії поряд з фінансовим потенціалом підприємства істотним є особистісний потенціал колективу та його керівників. Важливо дотримуватися непорушного принципу: аналіз потенціалу підприємства передує аналізу ринку його діяльності. Потенціал підприємства визначає його можливості та дії у визначеному сегменті ринку.

4. Формування критеріїв відбору варіантів для створення регуляторів зі зменшення числа розроблювальних альтернатив; найчастіше ними в мінімальному варіанті виступають два критерії відбору: забезпечення мети моделювання і наявність найменших трансакційних витрат по здійсненню варіанта [1].

5. Вибір найкращого варіанта моделі. Важливо методично правильно створити базу для відбору варіанта стратегії. Варіанти стратегій необхідно оцінювати за наступними критеріями: ступінь досягнення мети підприємства; економічна ефективність (результат); надійність реалізації; соціальна та екологічна прийнятність; технологічна здійсненність